

PETŐFI SÁNDOR

SZERELEMNEK RÓZSÁKKAL...

Szerelemnek rózsákkal
Hintett nyoszolyája!
Megint lefektettem a
Lelkemet reája.
Szerelem rózsáiból
Tővis-e vagy illat,
Mely szívemig, életem
Gyökeréig elhat?

Akár tővis jut nekem,
Akár az illatja,
Mindegy! feküdj rá lelkem,

S álmodozzál rajta;
Álmodd meg azt a nagy szót,
Amely nincsen még meg,
Amely kifejezze majd:
Milyen forrón érzek!

Nagybánya, 1846. szeptember végén

SZERELMES VAGYOK ÉN...

Szerelmes vagyok én,
Vagy tán tűzbe estem?
Nem tudom, de igaz,
Hogy ég lelkem, testem.

Látjátok pirúlni
Halovány orcámat?
Hajnal-e vagy alkony,
Ami ottan támad?

Hajnal is, alkony is;
Örömem hajnala,
Örömem hajnala,
Bánatim alkonya.

Megvallom: nem első
Bennem e szerelem,
De hogy az utósó,
Arra esküdhetem.

Szerelmem sasmadár;
Vagy égbe száll velem,
Vagy széjjelszaggatja
Körmeivel szívem.

Nagybánya, 1846. szeptember végén

NEHÉZ, NEHÉZ A SZIVEM...

Nehéz, nehéz a szívem,
Rajta csügg a szerelem,
A szerelem bánata,
Roskadozok alatta.

Sem éjem, sem nappalom,
Egyre csak gondolkodom,
Csak arról gondolkodom:
Gondolsz-e rám, angyalom?

Hogyha neked nem kellek,
Ne kelljek én senkinek;
Ha te nem szeretsz engem,
Az isten se szeressen!

Szatmár, 1846. szeptember végén

SZÁLL A FELHŐ...

Száll a felhő, magasan, magasan,
Az én rózsám messze van, messze van.
Száll a felhő nyugatra, nyugatra,
A napnak is arra van az útja.

Szállj, felhő, szállj a rózsám fölébe,
Mondd, hogy oly bús a szívem, miként te.
Szállj te is, nap, a rózsám fölébe.
Mondd, hogy úgy ég a szívem, miként te.

Berence, 1846. szeptember végén

BORÚS, KÖDÖS ŐSZI IDŐ...

Borús, ködös őszi idő;
A nap nem is pillant elő.
Hidegen jár a nap
Sötét felhők megett;
A kandalló tüze

Ád egy kis meleget.

Ajtóm, ablakom bezárva,
Üldögélek a szobába'.
Bánatosan nézek
Kandallom tűzére,
Gondolván életem
Elmult idejére.

A mult idő nagy mezein
Hervadt lombok emlékeim;
Összeszedem őket,
Kötöm egy csomóba,
Úgy vetem bele az
Égő kandallóba.

Mint füstölnek, mint füstölnek!
De nem csoda, mert nedvesek;
Nedvesek, de nem az
Ősznek esőjétől,
Hanem szemeimnek
Sokszor folyt könnyétől.

Egy könny most is pillámon áll...
Barna lányka, ha itt volnál,
Letörlenéd-e azt
Egy selyemkendővel,
Édes mosolygásod
Selyemkendőjével?

Cseke, 1846. október 1-7.

AZ ÉN KÉPZELETEM NEM...

Az én képzeletem nem a por magzatja,
Mennydörgés volt apja, villámlás volt anyja,
Csecsemőkorában sárkánytejet szopott,
Ifjú korában oroszlánvért ivott.

Nem is birtam vele, vad képzeletemmel,
Országról-országra vándorolni ment el,
Tenger zúgásával összekeveredett,

Ugy barangolta be a földet és eget.

Mint üstökös, nyargalt sivatag pusztákra,
Zöld vadonerdőkbe, kék hegyek ormára;
A vadonerdőkben tölgyeket szaggatott,
A hegyek tetején sziklákat ingatott.

Hol most e vad fiú?... egy kis virág mellett,
Melletted, barna lány, mindig csak melletted,
Ott eped, suttog, mint a beteg esti szél...
Szilaj képzeletem, be megszeliidültél!

Cseke, 1846. október 1-7.

ERESZKEDIK LE A FELHŐ...

Ereszkedik le a felhő,
Hull a fára őszi eső,
Hull a fának a levele,
Mégis szól a fülemile.

Az óra jó későre jár.
Barna kislyány, alszol-e már?
Hallod-e a fülemilét,
Fülemile bús énekét?

Záporosó csak úgy szakad,
Fülemile csak dalolgat.
Aki bús dalát hallgatja
Megesik a szíve rajta.

Barna kislyány, ha nem alszol,
Hallgasd, mit e madár dalol;
E madár az én szerelmem,
Az én elsohajtott lelkem!

Cseke, 1846. október 1-7.

HA SZAVAIK MEGFONTOLOM...

Ha szavaid megfontolom,
Szeretsz engem, azt gondolom.
Mért nem mondod meg, ha szeretsz?
Ha nem szeretsz, mért hitegetsz?

Nem hiszed, hogy én szeretlek?
Az isten is úgy áldjon meg,
Ugy áldjon az isten engem,
Amily igaz a szerelmem.

Megszerettem szépségedet,
De még inkább szép lelkedet,
Szeretlek én oly igazán,
Mint engem az édes anyám.

Nem ohajtok én egy tavaszt,
Hogy véled átmulassam azt,
Sem egy tavaszt, sem egy telet,
Hanem egész életemet!

Egy napja van csak az égnek,
Egy holdja van csak az éjnek,
Egy isten van a világon,
Egy, csak egy a kívánságom.

Azt várom én, azt az órát,
Mikor így szólhatok hozzád
Ölelésem szent hevében:
"Édes kedves feleségem!"

Cseke, 1846. október 1-7.

TE A TAVASZT SZERETED...

Te a tavaszt szereted,
Én az őszt szeretem.
Tavasza te életed,
Ősz az én életem.

Piros arcod a tavasz

Virító rózsája,
Bágyadt szemem az ősznek
Lankadt napsugára.

Egy lépést kell tennem még,
Egy lépést előre,
S akkor rájutok a tél
Fagyos küszöbére.

Lépnél egyet előre,
Lépnék egyet hátra,
S benne volnánk közösen
A szép meleg nyárba'.

Szatmár, 1846. október 7-10.

SZ. J. KISASSZONY EMLÉKKÖNYVÉBE

Senki sem szól így a fellegekhez:
"Napkeletre vándoroljatok, mert
Napkelet a szép hajnal hazája,
Ki rózsákat mosolyog reátok,
Lángrózsákat sötét arcotokra."
Senki sem szól így a fellegekhez,
És ők mégis napkeletre mennek,
Napkeletre vonja őket egy mély
Titkos sejtés lágy szellemkezekkel.
Mennek, mennek és ha odaértek,
Melfürödnek a piros tengerben,
A hajnalnak sugártengerében,
És ha egyszer melfürödhethének,
Nem törődnek aztán életökkel,
Nem bánják, ha mindjárt elenyésznek,
Vagy ha hosszú pálya vár reájok,
Hosszu pályán vihar és sötétség.
Akkor is, ha szétszaggatta őket
A vihar s ők este haldokolnak:
Fölgyulad még egyszer arculatjok,
S e pirulás, végső órájokban,
Ifjuságuk visszaálmodása,
A dicső, az édes ifjuságé,
Midőn rájok a hajnal mosolygott. -

Mint a felhők, titkos sejtelemből,
Napkeletre vándoroltam én is... -

Szatmár, 1846. október 8.

MINT MEGFOGAMSZOTT ÁTOK...

Mint megfogamszott átok, az őszi köd
Sötéten ül a puszta világ fölött.

Mi sötétebb, mint e ködborulat?
Az ifjunak arca, ki benne halad.

Megy a komor ifju, ragadja lova.
Száguldó paripán, komor ifju, hova?

"Mit tudta, hová megyen ősapánk, midőn
A paradicsomból kiűzve lőn?

Mit tudja, hová megyen az, ki szerelmet
Nem nyerve, a lánytul örökre bucsút vett?"

S így céltalanul az ifju halad.
Előtte, utána ködborulat.

Minden komor, minden sötét,
Csak két dolog, ami kis csillámot vét:

Egy sárga tövisfa, a reggeli dértől
S az ifju halvány arca szeme könnyétül.

S nagy a csend, s a csendben nem hallani mást,
Mint egy sohajt és varju-károgást.

Szatmár, 1846. október 10. után

ODA JÁROK, HOVA...

Oda járok, hova senki nem megyen,
Hogy a világ szeme észre se vegyen.
Nekiadom ott magam a bánatnak,
Szememből a könnyek csak úgy szakadnak.

Soha, soha ilyen őrült szerelem!
Nem tudom én, mit fog tenni énvelem!
Mérföldekre belátom a világot,
Szerelmemben egy lépésre sem látok.

Örökös bujdosásban van a lelkem,
Egyre űzi nyughatatlan szerelmem,
Hol lesz, hol lesz az én megpihenésem?
Öledben-e, lyány, vagy a sír ölében?

Szatmár, 1846. október 10. után

MI VAGY KEBLEM?...

Mi vagy keblem? nem más, mint egy szoba,
E szobának szívem az asztala,
Ez asztalon nagy ezüst pohárba'
Pezsgett, habzott a vidámság árja,
S gondtalanság volt a ház lakója,
S a pohárnak szomjas fölhajtója,
Ki, midőn a poharat kiitta,
Szívemet, az asztalt teleírta,
Teleírta fényes aranytollal,
Pávatollnál tarkább gondolattal. -

Nem lakik már itt a gondtalanság,
E jó fiút messze elzavarták,
Elzavarta egy hatalmas szellem,
A szerelem. Ez lakik most bennem,
Ez lakik most keblem szobájában
Halvány arccal és sötét ruhában.
Az asztalhoz ment és leült mellé,
A pohárból az italt kiönté,
Letörölte a szép arany írást
Az asztalról, és helyébe írt mást;
S oh, szerelem, az, amit te írtál,
Feketébb a halálnál s a sírnál!

Szatmár, 1846. október 7-21.

ÁLMODTAM SZÉPET, GYÖNYÖRÚT...

Álmodtam szépet, gyönyörút,
Álmodtam és fölébredék.
Mért keltettél föl oly korán?
Mért nem hagyál álmodni még?
Mit a való nem küld reám,
A boldogságról álmodám.
Miért bántottad álmamat?...
Oh istenem, oh istenem!
Hát a boldogságról nekem
Még csak álmodni sem szabad?

Mondád többször, hogy nem szeretsz,
De nem hivém, nem hihetém.
Ne mondd, ne mondd már! mostan, ha
Nem mondod is, elhiszem én.
S midőn tudom, hogy szíveden
Fölrva nincs az én nevem:
Maradjak-e, elmenjek-e?...
marasztasz... és miért?... talán
Mulatni vágysz lelkem baján,
Melyet te hoztál rája, te!

Oh lyány, ez nagy kegyetlenség.
Bocsáss, bocsáss, hadd menjek el.
Nekünk egymástól válni, és...
És mindörökre válni kell.
Futnék tőled, miként a por,
Mit a forgószél elsodor
Ember-nemjárta földekig;
De csak alighogy léphetek,
Mert a bú, melyet elviszek,
Nagyon reám nehezedik.

Isten veled hát ... jaj nekem,
hogy e szót ki kell mondanom;
Miért nem válik rögtöni
Halállá e hang ajkamon?
Isten veled... nem, nem lehet!

Hagyd még megfogni kezedet,
Mely üdvemet szétszaggatá,
Mely jövőmet gyilkolta meg...
Add kezed, hadd ömljenek
Könyűim s csókjaim reá!

Könyűim-e vagy csókjaim,
Mi égeti jobban kezed?
Csók és könyű, mind a kettő
Nagyon, nagyon forró lehet,
Mert szerelmemmel egy helyen,
A szív mélységes mélyiben,
E tűzhegyben termettenek...
Mint ájtatos zárándokok
Jövének fel, s ők boldogok,
Hogy kezeden halhatnak meg.

Egyet kérek... ne félj, ne félj,
Nem kérem már szerelmedet,
Csak azt a kis vigasztalást,
Hogy nem feledsz el engemet.
Az emlékezet fonálát
Jövődön meddig nyújtod át?
Ha rám addig emlékezel,
Mig olyat lelsz, ki tégedet,
Mint én, olyan forrón szeret:
Ugy sohasem felejtesz el!

De nem kívánom, hogy ne lelj
Oly hű szívet, mint az enyém.
Nem szeretnék oly nagyon,
Ha ezt a vágyat érzéném.
Ohajtom én: élj boldogul,
Szedj bármi fának ágirul,
Csak szedj te zöld leveleket,
S aztán vedd el, mint elvirúlt,
Elszáradt régi koszorút,
Az én emlékezetemet!

Szatmár, 1846. október 7-21.

EGY PÁR RÖVID NAP...

Egy pár rövid nap, és én mennyit éltem!
Tükörbe nézni szinte nem merek,
Attól félek, hogy már hajam megőszült...
Ez a szív itten, oh ez oly öreg.

Az éjszakákat keresztűlvirasztom.
Az álmot már nem is keresem én,
Ugysem találнам. Nem tudok alunni,
Mióta bennem alszik a remény.

A kínok is már mind elfáradának,
Elfáradának engem bántani;
Pedig könnyebb a kínok gyilkait, mint
Holttestöket keblünkben hordani.

Én hordom őket és azt gondolom, hogy
Egy század óta hordom őket már.
Olyan nehéz és oly hideg halottak!
Fagy tőlök vérem, csak alig hogy jár.

Erőtlen szemmel nézek szerteszéjjel,
Mint aki kőhöz vágta homlokát,
Aztán föleszmél félig, s két alakban
Lát mindent, s tisztán még semmit se' lát.

Nincs bennem élet, nincs a lélek bennem,
Kétségeim azt messze zavarák.
Ugy hull reám egy szebb idő emléke,
Mint sírhalomra a tépett virág.

Szatmár, 1846. október 7-21.

NEM CSODA, HA UJRA ÉLEK...

Nem csoda, ha újra élek,
Mert hisz újra láttam őt!
Visszaszállt belém a lélek,
Eszmélek, mint azelőtt.

Kín s reménység kebelemben
Ujra fáklyát gyujtanak,
És e fénynél e teremben

Kergetőznek, játszanak. -

Tudni most csak az szeretném:
Mi volt e találkozás?
Csak azon tűnődik elmém:
Véletlen vagy számítás?

Oh e lyányka oly rejtélyes,
Szíve olyan mély folyam,
Hogy szemem, bármilyen éles
Néz beléje hasztalan!

Rejtély vagy te, lyányka, nékem,
S állsz megfejthetetlenül;
Kárhozzatom? üdvességem?
Egyik a kettő közül.

Oh de melyik?... törhetetlen
Lánc körűlem e titok;
Vonna már el sorsom innen,
És nem szabadúlhatok.

Bontsd ki, lyányka, e titoknak
Fátyolából homlokod,
Mert én addig el nem hagylak,
Míg le nem hull fátyolod...

Jaj de kell, kell mennem, bárha
Bizonytalanság kísér;
Úr a sors, hajlok szavára,
Ő parancsol és nem kér.

Elmegyek, de nem örökre!
Majd ha friss virágokat
Hint a tavasz fürteidre,
Dalnokod meglátogat.

Én leszek az első fecske,
Mely tihozzátok röpül,
S minden reggel, minden este
Cseveg ablakod körül.

Le a kertbe, a mezőre
Együtt járunk, ügyebár?
S nézzük, lyányka, a föld vére,
A patak, mi pezsgve jár.

Nézzük majd a sok virágot,
Amint nyílnak kelyheik,
S ha ezeket nyílni látod,
Szíved is tán megnyilik.

Nagykároly, 1846. október 22-23.

VOLT EGY SZEGÉNY FIÚ...

Volt egy szegény fiú,
Ki mindig éhezék;
Nem volt egy megevő falatja,
Nem szánta őt sem föld, sem ég.

Hosszú, nagyon hosszú inség után
Igy szóla hozzá egy sötét alak:
"Én téged minden földi bajtól
Megszabadítalak."

Az éhhalál volt, akinek
Szavai ekkép hangozának;
És a fiú, hogy mentül hamarabb
Pihenjen, ment sírt ásni önmagának.

S amint így sírján dolgozék,
A földben egy edényt talál,
Amely arannyal, drágakővel,
Csordultig áll.

A koldusból nagyúr lett.
Él fejedelmileg,
Körűle pompa, fény
És drága ételek.

Mért a fiú ezen dúsgazdagságban
Csak féligmeddig és csak néha vig?
Mert fél szegény, fél a fölébredéstől,
Azt véli, hogy csak álmodik. -

Én vagyok e szegény fiú,
S te a talált kincs, édes angyalom!
Nem merem hinni, hogy szeretsz;

Ugy félek, félek, hogy csak álmodom!...

Nagykároly, 1846. október 22-23.

T. M. KISASSZONY EMLÉKKÖNYVÉBE

A szerelemnek asztaláról
Nem ittunk mi közös pohárból;
Mégis, ha egy hosszú öröm lesz életem,
Azt én, leányka, csak neked köszönhetem.
S ha meg fogom siratni a napot,
Amelyben életem fogantatott,
Ha nem lesz a világon többé örömem,
Azt is, leányka, csak neked köszönhetem. -
Csodálkozol? ezt föl nem foghatod?
Gondolkozzál csak... kitalálhatod.

Nagykároly, 1846. október 23.

SZERETSZ TEHÁT...

Szeretsz tehát, kedves szép angyalom?
Szeretsz valóban, én nem álmodom!
De mért hagyád a végső pillanatnak:
Megfejtését e drága szent titoknak?

Egy pillanat hozá meg üdvemet
És elválási gyötrelmeimet;
Ugy jártam, mint ki palotát épített,
S midőn fölépül, számkiűzik őtet.

Sovár szívemre föl nem tűzhetéd
Az ölelésnek tündér gyűrűjét;
Nem szakíthattam ajkad szép bokráról
Egy csókvirágot édes útitársul.

Távol tetőled oly bús életem!
De egy eszmével meg-megszépítem:
Egykor mi mélyen, mélyen szállok én be
A viszonzlátás gyönyörtengerébe!

Koltó, 1846. október 26. - november 5.

MIKOR A LÁNC LEHULL...

Mikor a lánc lehull
A rab lábairul,
Még sokáig úgy jár,
Mintha rajta volna,
A szomorú terhet
Annyira megszokta.

Te is, hogy megszoktad,
Szívem, a fájdalmat,
Most, mikor jósorsom
Rólad azt lerázta,
Nem tudsz még örülni
Istenigazába'.

Örülj, örülj, szívem!
Ki örül, ha te nem?
Kinek van, mint neked,
Ilyen boldogsága?
Kinek van a földön
Ilyen mennyországa?

Koltó, 1846. október 26. - november 5.

BUSÚLNAK A VIRÁGOK...

Busúlnak a virágok,
Szegénykék betegek.
Nincs messze már halálok,
Mert a tél közeleg.

Miként az aggastyánnak
Megőszült fürtei,
Ugy hullanak a fáknak
Sárgult levelei.

Hiába a vidéken
Körültekintem,
Nincs a nagy messzeségben
Egy zöld bokrocska sem.

Van egy! majd elfeledtem...
Lelkem, te vagy, te vagy
A zöld bokor, amelyben
Az ősz nyomot nem hagy;

Rajtad folyvást teremnek
S fognak virítani
A boldog szerelemnek
Örökzöld lombjai.

Koltó, 1846. október 26. - november 5.

RÖVIDRE FOGTAM A KANTÁRSZÁRAT...

Rövidre fogtam a kantárszárat,
Régóta fut a lovam, kifáradt,
Szájában tajtékos a zabola,
Sarkantyúmtól véres az oldala.

Egy gondolat kergetett engemet,
Ha galambom az enyim nem lehet!
Mint hegyes nyílvessző a madarat,
Úgy úzótt engem ez a gondolat.

Lassan, lassan, jó lovam, lassan járj,
Ez a rossz gondolat elmaradt már,
Egy kökényfa bokrában megakadt,
A bokor tüskéi közt szétszakadt.

Kökényszemeket szerettem hajdan,
De szerencsés ezekkel nem voltam.
Most fekete szem törébe estem,

Ennél tán majd megsegít az isten.

Koltó, 1846. október 26. - november 5.

KELLEMETLEN ŐSZI REGGEL...

Kellemetlen
Ősz reggel.
Kedvtelen, borús idő.
Hulldogál az
Elvirított
Ősz tájra az eső.

A szobában
Ketten ülünk
Együtt: én s az unalom.
Terhes vendég!
Mint malomkő
Csügg rajtam. De megcsalom.

Szépen titkon
A szobából
Kiröpítem lelkemet.
Szállj, lelkem, szállj
Messze, messze...
Útad napnyugatra vedd.

Napnyugatra
Vannak, akik
Én előttem kedvesek:
Agg szülők és
Ifju lányka
S mind, akiket szeretek.

Járd be őket,
Járd be sorra,
S jőj meg késő est felé
Édességgel
Megterhelve,
Mint virágokról a méh.

Koltó, 1846. október 26. - november 5.

MI VAN INNEN TÁVOL...

Mi van innen távol? a Tisza...
Mi van a Tiszán túl? Hortobágy...
Hortobágyon túl? egy szép leány,
Kihez lelke visszavágy!

Szép leány, szép barna kisleány,
Tőled oh be messze estem el!...
Csak azt tudhatnám, hogy legalább
Néha rám emlékezel!

Engemet sokszor meglátogat
A jó angyal, az emlékezet,
És karon fog, s öntudatlanúl,
Kedvesem, hozzád vezet.

Az ős vár, melynek tündére vagy,
Mely a dombról a rónára lát,
Hol a kék Szamosban tölti a
Holdvilág az éjszakát,

És a kert a vári domb alatt,
És a kertben a tó partinál
A gyászfűzek néma lombjai -
Mindez, mind előttem áll.

Oh e kertben kert volt életünk,
Minden óránk benne egy virág;
Mult- s jövőnket a gazdag jelen
Koszorúi takarák. -

Lyányka, hogyha visszagondolod
E dicső kort: dobog-e szived?
Költ-e benned, mint én bennem, oly
Édes érzeményeket?

Várod-e úgy, mint én a napot,
Mely kettőnket összehoz megint?
Én hiszem, hogy e szép kor felé

Szép szemed gyakran tekint!

Pest, 1846. november 20. után

NEM ÉRT ENGEM A VILÁG

Nem ért engem a világ!
Nem fér a fejébe,
Egy embernek éneke
Hogy lehet kétféle?
Hogy dalolhat az jelenleg
Szívrepesztő bánatot,
Ki elébb egy pillanattal
Úgy örült, úgy vígadott?

Ember és polgár vagyok.
Mint ember mi boldog!
És mint polgár, lelkemen
Mily keservet hordok!
Az örömnék könnyét sírom,
Ha lyánykámra gondolok;
Fájdalomnak könnyét sírom,
Ha hazámhoz fordulok.

Keblemen a szerelem
Virágbokrétája,
Fejemen honszeretet
Töviskoronája;
Igy lantomra majd megsebzett
Homlokom vércseppje hull,
Majd egy illatos levelke
Bokrétám virágibul.

Pest, 1846. november 20. után

RESZKET A BOKOR, MERT...

Reszket a bokor, mert

Madárka szállott rá.
Reszket a lelkem, mert
Eszembe jutottál,
Eszembe jutottál,
Kicsiny kis leányka,
Te a nagy világnak
Legnagyobb gyémántja!

Teli van a Duna,
Tán még ki is szalad.
Szivemben is alig
Fér meg az indulat.
Szeretsz, rózsaszálam?
Én ugyan szeretlek,
Apád-anyád nálam
Jobban nem szerethet.

Mikor együtt voltunk,
Tudom, hogy szerettél.
Akkor meleg nyár volt,
Most tél van, hideg tél.
Hogyha már nem szeretsz,
Az isten áldjon meg,
De ha még szeretsz, úgy
Ezerszer áldjon meg!

Pest, 1846. november 20. után

